ČR je absolutním rekordmanem v počtu nařízených exekucí, výší příslušenství pro advokáty a exekutory a také způsoby vymáhání, exekucích překračujících etická pravidla i zákony. Chystají se však změny!

- CZ24 News | 7. května 2020

Kromě dočasných změn pravidel insolvencí a exekucí kvůli koronavirové pandemii se chystají změny mnohem zásadnější. Konkrétně jde o čistou teritorialitu a to, aby byl exekutor vždy nezávisle přidělen místně příslušným soudem. Snížila by se procesní i finanční zátěž pro malé i velké zaměstnavatele a desítky tisíc lidí by to vyvedlo ze šedé ekonomiky. Část nedávno schválených změn je dočasná, část trvalá.

Česko je stále unikátní zemí v počtu nařízených exekucí, výší příslušenství pro advokáty a exekutory a také způsoby vymáhání, které v řadě případů překračují etická pravidla a někdy i zákony. Nastavení je pro mnoho dlužníků likvidační a znamená to pro ně nucený odchod do šedé zóny. Pro věřitele z toho pak plyne snížená vymahatelnost dluhů, která se podle posledních známých údajů pohybuje kolem 10 procent.

Dluhy se kumulují u lidí, kteří se z různých příčin do exekucí již dostali a přibývá jim jich více souběžných. Podle průzkumů se nejedná o chronické neplatiče, kteří by se platbám vyhýbali, ale o lidi, kteří se ve snaze umořit jeden dluh ještě více zadlužili, nejčastěji u nebankovních institucí, a nakonec nezvládli hradit nic.

Co se nyní změnilo?

V dubnu Sněmovna schválila v režimu legislativní nouze změny, z nichž některé platí jen dočasně, jiné však trvale.

Dočasně: Podnikatelé a firmy v přechodných hospodářských potížích na sebe nyní nebudou muset bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh. Do 30. června budou pozastaveny až na výjimky exekuce movitých věcí i nemovitostí. To se netýká dluhů na výživném, dluhů vzniklých za újmy na zdraví a z úmyslných trestných činů. Dočasně je také možnost odložit splácení půjček pro spotřebitele i živnostníky.

Trvale: Aby mohla být nařízena dražba nemovitosti, musel doposud povinný dlužit 30 tisíc korun a více. Tato jistina se nyní navýšila na 100 tisíc. Další výraznou změnou je možnost oddlužení živnostníků bez souhlasu věřitelů, kteří doposud mohli, ale také nemuseli souhlasit. Nově je též nedotknutelný daňový bonus na děti. U oddlužení schválených do 1. 6. 2019 se nově ruší podmínka úhrady alespoň 30 procent dluhu.

Další plány: Škrtnout marné exekuce

Další plánované změny jsou souběhem více poslaneckých iniciativ. Jednu z nich zahájil Patrik Nacher (ANO), který chtěl už v dubnu pozměňovacím návrhem k zákonu o zmírnění dopadů pandemie koronaviru zastavit nevymahatelné exekuce s jistinou do patnácti set korun s tím, že věřitel i exekutor by dostali paušální náhradu od státu.

Podle expertů by však taková změna narazila u Ústavního soudu, protože by se týkala i případů, které nastaly dávno před vypuknutím pandemie, ale byla by schvalována v režimu legislativní nouze.

Zkrácení bankrotů

Další iniciativy se zhostili pirátští poslanci a Jan Farský (STAN), kteří prosazují, aby se v co nejkratším termínu zkrátila doba osobního bankrotu z pěti na tři roky. To nám ukládá i směrnice EU, již národní vlády postupně implementují do vlastních zákonů a jejíž termín je stanoven nejpozději do července 2021.

Jeden dlužník = jeden exekutor

A do ústavně právního výboru ve Sněmovně teď míří změna exekučního řádu týkající se teritoriality exekutorů. Ve hře je více variant. Jedním z klíčovým opatření by měl být princip jeden dlužník = jeden exekutor.

„To že prošla čistá teritorialita je dobrá zpráva pro narovnání exekučního prostředí v Česku. Přesto bude nyní největší překážkou čas, už nyní má novela obrovské zpoždění. Klíčový bude také postoj ANO, v rámci kterého nepanuje jednota právě ve věci nezávislého přidělování exekutorů soudem," říká Radek Hábl, ředitel Institutu prevence a řešení předlužení.

Istitut dále upozorňuje na to, že zatímco Andrej Babiš se již v loňském roce vyjádřil nejen v Čau lidi (červenec 2019) pro přijetí teritoriality jako klíčové součásti celé novely, Jaroslav Faltýnek stojí proti jakýmkoli snahám o přijetí teritoriality.